

ministri käskkirj

Tartu

14. novembril 2013. a nr 504

Haridus- ja teadusministri 17. juuli 2009. a käskkirja nr 697 „Teaduse populariseerimise programmi „TeaMe“ kinnitamine ja programmi elluviija volituste andmine“ muutmine

Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse § 20 lõike 1 alusel:

1. Muudan haridus- ja teadusministri 17. juuli 2009. a käskkirja nr 697 „Teaduse populariseerimise programmi „TeaMe“ kinnitamine ja programmi elluviija volituste andmine“ (muudetud 29. oktoobri 2009. a käskkirjaga nr 1063, 30. aprilli 2010. a käskkirjaga nr 357, 26. märtsi 2012. a käskkirjaga nr 160, 25. septembri 2012. a käskkirjaga nr 486 ja 7. novembri 2012. a käskkirjaga nr 580) lisa 1 ja kehtestan selle uues sõnastuses (lisatud).
2. Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. juulist 2013. a.
3. Käesolevat käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse „Halduskohtumenetluse seadustikus“ sätestatud korras.

Jaak Aaviksoo
minister

Lisa 1

KINNITATUD

haridus- ja teadusministri 17. juuli 2009. a
käskkirjaga nr 697

MUUDETUD

haridus- ja teadusministri 29. oktoobri 2009. a
käskkirjaga nr 1063

haridus- ja teadusministri 30. aprilli 2010. a
käskkirjaga nr 357

haridus- ja teadusministri 26. märtsi 2012. a
käskkirjaga nr 160

haridus- ja teadusministri 25. septembri 2012. a
käskkirjaga nr 486

haridus- ja teadusministri 7. novembri 2012. a
käskkirjaga nr 580

haridus- ja teadusministri ~~14.~~ 14. novembri 2013. a
käskkirjaga nr ~~504~~ 504

Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Teadus-ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ meetme „Kohandumine teadmistepõhise majandusega“ programm „TeaMe“

Sisukord

Sisukord	1
1. Programmi nimetus	2
2. Programmi rakendusasutus ja -üksus	2
3. Programmi elluvijja	2
4. Programmi nõukoda	2
5. Programmi partnerid	3
6. Programmi abikõlblikkuse periood	3
7. Mõisted ja dokumendid	3
8. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus	4
9. Programmi eesmärgid	5
10. Programmi sihtgrupp	6
11. Programmi tegevused	6
12. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud	9
13. Programmi eelarve	11
14. Programmi tegevus- ja ajakava	14
15. Indikaatorid	14
16. Programmi elluvijja kohustused	16
17. Rakendusüksuse õigused ja kohustused	17
18. Toetuse väljamaksete tegemise kord	17
19. Programmi muutmise tingimused	18
20. Programmi aruandlus	19
21. Teavitamine	19
22. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine	20

Programm on loodud „Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia 2007–2013” ja sellest tuleneva „Inimressursi arendamise rakenduskava” alusel prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine” meetme „Kohandumine teadmistepõhise majandusega” rakendamiseks. Programmi koostamisel on aluseks perioodi 2007–2013 struktuuritoetuste seaduse § 12 lg 4 ja § 20 lg 1.

1. Programmi nimetus

Teaduse populariseerimise programm „TeaMe “ (edaspidi programm).

2. Programmi rakendusasutus ja -üksus

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 19. aprilli 2007. a määrusele nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine” on programmi rakendusasutus Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi rakendusasutus) ja rakendusüksus Sihtasutus Archimedes (edaspidi rakendusüksus).

3. Programmi elluviija

Programmi elluviija on Sihtasutus Archimedes (edaspidi elluviija). Programmi elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on lahutatud struktuuriüksuste tasandil (programmi viib ellu Sihtasutuse Archimedes teaduse populariseerimise üksus). Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalas tegutsev Sihtasutus Archimedes on olnud Eesti haridus- ja teadusasutuste pikaajaline partner Euroopa Liidu ja riiklike programmide rakendamisel. Sihtasutuse valimise programmi elluvijaks on määranud eelkõige sihtasutuse varasemad kogemused teaduse populariseerimisel, riiklike ja Euroopa Liidu haridus- ja teadusprojektide läbiviimisel, elukestva õppe edendamisel ning valdkondlike tegevuskavade väljatöötamisel ja tulemuslikul rakendamisel. Elluviija on Euroopa haridus- ja teadusringkondades tunnustatud partner, kes on tõestanud oma suutlikkust rahvusvahelisi projekte ja programme tulemuslikult ellu viia ning muutustele kiiresti ja edukalt reageerida. Rakendusasutus sõlmib programmi tegevuste rakendamiseks elluvijaga halduslepingu, kus täpsustatakse programmi rakendamise seotud õigused ja kohustused.

Elluviija võib moodustada strateegiate ja tegevuste kavandamiseks töörühmi, kuhu kaasatakse partneri esindajaid, eksperte ja nõukoja liikmeid. Programmi rakendamiseks ja jooksva töö korraldamiseks loob elluviija tegevmeeskonna.

Alates 1. märtsist 2012 on programmi elluviija Sihtasutus Eesti Teadusagentuur (ETAg). Vastavalt ETAGi põhikirjale, korraldab agentuur teaduse ja teadlase elukutse populariseerimisega seotud tegevusi. Programmi töötajatena jätkavad samad inimesed, kes seda tegid SA Archimedese teaduse populariseerimise osakonnas.

4. Programmi nõukoda

Programmi teostab ja juhivad elluviija, kes kutsuvad kokku programmi nõukoja. Nõukoda on elluvijale nõuandev kogu. Nõukoda annab elluvijale nõu programmi tegevuste elluviimise, juhendite, olulisemate aruannete ja töövormide koostamise, tegevuse või eelarve muutmise ning programmi juhtimisega seotud küsimustes. Nõukoda kiidab heaks programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava, oma töökorra, (asendus)liikmete nimetamise korra ning teised töökorralduse alusdokumendid. Dokumendivormid kinnitab elluviija. Programmi iga-aastased eelarved ja tegevuskavad kinnitatakse Haridus- ja Teadusministeeriumis. Nõukoda analüüsib programmi edukust ning annab vajadusel programmijuhile suuniseid programmi eesmärkide, tegevuste või nende elluviimise vahendite või korralduse muutmiseks. Programmi nõukoda moodustatakse programmi elluviija juurde ning sellel on kuni 11 liiget.

Nõukotta kuuluvad Haridus- ja Teadusministeeriumi ning programmi elluviija esindajad. Lisaks on nõukojas programmi partneri, teadlaskonna, suuremate ülikoolide, üldhariduskoolide, ajakirjanduse, reklaamifirmade ning kõrgtehnoloogilises tootmises töötajate esindaja(d). Nõukoja liikmetel on õigus osaleda tegevuste

kavandamise ja läbirääkimiste juures ning nad võivad programmi raames eksperdina tehtud tööde eest saada töötasu.

5. Programmi partner

Programmi tegevuste elluviimiseks kaasatakse partnerina Eesti Rahvusringhääling (ERR), keda informeeritakse programmi eesmärkidest, põhimõtetest ja arengutest. ERR on ainus avalik-õiguslik ringhäälinguorganisatsioon Eestis, kelle üheks eesmärgiks on aidata kaasa Eesti majandusliku heaolu ja konkurentsivõime kasvule ning rahvusringhääling on kinnitanud teadusmeedia arendamise vajalikkust Eestis (Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Eesti Rahvusringhäälingu vahel sõlmitud ühiste kavatsuste protokoll 28. oktoober 2008, Tartu). Eestis on siiani puudunud keskne teadusmeedia kompetentsikeskus, kes süstemaatiliselt tegeleks teadusajakirjanike arendamise ning teadusmeedia koostöö edendamise. Teadusmeedia kompetentsikeskus on otstarbekas luua avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni juurde, mis tagab stabiilsuse ja jätkusuutlikkuse ning kompetentsikeskuse tegevuse vastavuse teadusmeedia praktilistele vajadustele. Programmis partnerina osalemine toetab ERR-ist jätkusuutliku teadusmeedia kompetentsikeskuse kujundamist ning suurendab ERR-i teadusajakirjanduslikku võimekust. Teadusteemade paremaks kajastamiseks võtab ERR endale juhtrolli erinevate meediakanalite (televisioon, raadio, trüki- ja uus meedia) ajakirjanike ja toimetajate arendamiseks ning koostöö edendamiseks teaduskommunikatsiooni valdkonnas. ERR saab oma rahvusvaheliste kontaktide ja koostöövõrgustike kaudu pakkuda Eesti teadusmeediale rahvusvahelist sisendit ja väljundit. Elluviija sõlmib partneriga partnerlusleppe, milles kehtestatakse lepingupoolte õigused ja kohustused programmi rakendamisel, elluviija ja partneri vastutuse piir ning konkreetsed tegevused, millesse partner kaasatakse.

6. Programmi abikõlblikkuse periood

Programmi abikõlblikkuse periood on 1. jaanuar 2009 kuni 31. mai 2015. Abikõlblikeks võib lugeda punktis 12 nimetatud programmi tegevustega seotud kulud, mis on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja sellele järgneva 45 kalendripäeva jooksul tingimusel, et tegevused on toimunud abikõlblikkuse perioodil.

7. Mõisted ja dokumendid

Käesolevas programmis kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- Innovatsioon ehk uuendustegevus hõlmab nii uute teadussaavutuste kui ka juba olemasolevate teadmiste, oskuste ja tehnoloogiate uudsel moel kasutamist.
- IKT erialad – info- ja kommunikatsiooniteaduste (sh arvutiteaduse) õppesuuna erialad.
- Lissaboni protsessi üks keskseid ideid on majanduse tugevdamine läbi jõulise arengu Euroopa Liidu tööturul, selle mobiilsemaks ja paindlikumaks muutumine uute töökohtade loomise eesmärgil.
- Loodusteaduslik kirjaoskus¹:
  - o tähendab loodusteaduslike teadmisi ja nende teadmiste rakendamist küsimuste esitamiseks, uute teadmiste saamiseks, loodusteaduslike nähtuste selgitamiseks ja loodusteadustega seotud küsimuste puhul tõendusmaterjali põhjal järelduste tegemiseks;
  - o arusaamist loodusteaduste kui inimteadmise ja uurimise vormi iseloomulikest tunnustest (näiteks kas tehakse vahet isiklikel ja teaduslikul tõendusmaterjalil põhinevatel seisukohtadel); arusaamist sellest, kuidas loodusteadused ja tehnoloogia kujundavad meie ainelist, vaimset ja kultuurikeskkonda;
  - o loodusteaduslike teemade kui teadusliku meetodi väärtustamine maailma mõtestamiseks ja otsuste tegemiseks.

¹ PISA 2006 eesmärkide põhjal Imbi Henno „Eesti õpilaste tulemustest PISA 2006 loodusteaduste valdkonnas“ LoTe ajakiri, 2008 nr 1

- LTT valdkond – loodus- ja täppisteaduste ja tehnoloogia valdkond (matemaatika, füüsika, keemia, bioloogia, geograafia, geoloogia, töö- ja tehnoloogiaõpetus, IKT, tehnikaalad).
- Noor on selle programmi kontekstis 14 kuni 26 aastane füüsiline isik.
- OECD – (*Organisation for Economic Co-operation and Development*), Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon.
- Partner on „Perioodi 2007– 2013 struktuuritoetuste seaduse“ mõistes programmis osalev juriidiline isik.
- PISA – *Programme for International Student Assessment*, rahvusvaheline haridusuuring.
- ROSE– *Relevance of Science Education*, rahvusvaheline haridusuuring.
- RÖK– riiklik õppekava on alusdokument, mis määrab kindlaks põhikooli ja gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, riikliku õppekava põhimõtted, omandatavad pädevused, õppekorralduse alused, kohustuslikud õppeained ja tunnijaotusplaani, nõuded kooliastmete ja kooli lõpetamiseks ning kooliõppekava ülesehituse ja koostamise põhimõtted, olenemata kooli õiguslikust seisundist.
- Teadmistepõhist majandust iseloomustab toodete ja teenuste suur lisandväärtus, mis saavutatakse pideva uuendustegevuse kaudu.

8. Programmi taust ja vajalikkuse põhjendus

Programmi lähtealuseks on Inimressursi arendamise rakenduskava 2007 – 2013, Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007 – 2013 "Teadmistepõhine Eesti" ja Üldharidussüsteemi arengukava 2007 – 2013.

Teaduse ja tehnoloogia areng ning selleks vastava inimressursi olemasolu on teadmistepõhise majanduse alustala, millest sõltub omakorda majanduse ja ühiskonna arengu pikaajaline jätkusuutlikkus. Lissaboni protsess seab eesmärgiks teadmistepõhise Euroopa, kus areng ja konkurentsivõime kasv saavutatakse teadusmahuka kõrgetehnoloogilise majanduse edendamiseks. Inimressursi arendamise rakenduskavas näitab Eesti õppejõudude ja teadlaste arvu ja vanuselise struktuuri analüüs, et senise teadlaste ja inseneride arvu juures pole võimalik teadmistepõhisesse majandusse liikuda. Teadmistepõhise majanduse saavutamiseks peab kasvama loodus- ja täppisteaduste ning tehnoloogia ja tehnika valdkonnas (LTT) õppijate ja töötajate osakaal. Seega on jätkuvalt oluline ühiskonnas populariseerida teadust ja tehnoloogiat, mõjutades nii noorte kui nende vanemate valikuid ning soodustades noorte teaduse- ja tehnoloogiaga tegelemise võimalusi, et Eestist kujuneks pikaajalisele arengule suunatud innovatsioonisõbralik ühiskond.

Teadlaste ja inseneride väike osakaal Eesti tööjõu struktuuris tuleneb mitmetest asjaoludest, muuhulgas on põhjuseks teadlase- ja inseneriameti madal maine noorte seas, vähene info nende elukutsete olemusest ja võimalustest ning sellest tulenev vähene huvi ja valmisolek valida oma haridustee ja karjäär LTT valdkonnas. Rahvusvahelised haridusuuringud (ROSE ja PISA) näitavad, et Eesti koolide õpilastel on LTT ainetes rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised teadmised ning loodusteadusi ja tehnoloogiat peetakse ühiskonna arengus oluliseks. Probleeme valmistab aga see, et vaid väike osa õpilastest näeb ennast tulevikus rakendatuna teadlase- või inseneriametis.

Nii Eestis kui teistes Euroopa riikides soovib LTT valdkonna kõrghariduse õppekavadel võrreldes teiste valdkondadega õppida vähem noori. LTT valdkonnas kõrghariduse lõpetanute üldarv aastatel 2004 – 2007 küll kasvas, kuid see saavutati peamiselt IKT erialadel õppijate kasvu tõttu. Samal ajal vähenes jätkuvalt matemaatika, füüsika ja tehnikaalade lõpetajate arv ning oluliselt ei muutunud loodusteaduste (bioloogia, geograafia, geoloogia) lõpetajate arv².

² *Encouraging Student Interest in Science and Technology Studies*. OECD raport, 2008

Valmisolek ja motivatsioon omandada kõrgharidus LTT valdkondades ning teha valik teadlase või inseneri karjääri kasuks peab saama tugeva aluse juba põhikoolis ja gümnaasiumis. Inimressursi arendamise rakenduskava kohaselt on noorte võimalus tegelda kvaliteetses keskkonnas tehnilisi oskusi ja loovust arendavate ülesannetega ebapiisav nii üldhariduskoolis kui huvialaringides. Seetõttu on käesolevas programmis plaanitud uute LTT valdkonna õppematerjalide ja valikkursuste väljatöötamine üldhariduskoolidele, mis võimaldab kasutada teadlaste ja spetsialistide kompetentsi üldhariduse õppesisu värskendamiseks. Programmiga samal perioodil viiakse ellu avatud taotlusvoor, milles toetatakse LTT valdkonnas noortele uute huvialaringide ning praktilist tegevust pakkuvate ettevõtmiste läbiviimist. Avatud taotlusvooru kaudu kaasatakse noorte juhendamisse teadlasi ja teisi erialaspetsialiste.

Teadmistepõhise majandusega kohanemiseks on oluline suurendada elanikkonna loodusteaduslikku kirjaoskust (vt mõisted). Teaduse olemuse mõistmine (empiirilised alused, teooriatest lähtumine, allikate olulisus, teaduse ja selle tulemuste pidev muutumine, seotus kultuurilise ja sotsiaalse kontekstiga) ning kriitilise mõtlemise arendamine on kaasaegse loodusteadusliku hariduse olulised komponendid.

Kuna teadlase- ja insenerikarjääri maine on noorte seas madal ning info nende elukutsete ja karjääride olemusest ja võimalustest on vähene, on käesolevas programmis plaanitud läbi viia laiapõhjalised meediakampaaniad valdkonna maine tõstmiseks ja info sihtgrupini viimiseks. Tänapäeva ühiskonnas on erinevad meediaväljundid kujunenud üheks olulisemaks infoallikaks ning väärtushinnangute mõjutajaks. Teadlaste ja inseneride kuvand sõltub paljugi sellest, milline sotsiaalne representatsioon ehk kollektiivne kujutus on ühiskonnas meedia vahendusel tekkinud.

Parim viis avalikkusele teaduse olemuse tutvustamiseks ja kõige laiema sihtgrupini jõudmiseks on kasutada massimeedia vahendeid – toetada teadusteemalisi saatesarju ja artikleid meedias, luua ja arendada teadusuudiste portaale. Noortele suunatud meediategevustes on eriti oluline interaktiivsus, noorte enda osaluse soodustamine ning nende poolt enim jälgitavate meedialiikide kasutamine. Teadusinfo noorteni jõudmise kanalite ja vormide väljasegitamiseks viiakse läbi noorte teadusinfo tarbimise uuring.

Teaduse ja tehnoloogia ning ühiskonna seoste paremaks mõistmiseks tuleb suurendada noorte ja kogu elanikkonna teadlikkust teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni mõjust konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvule ning seeläbi sotsiaalsele heaolule. Selleks on oluline teadus- ja arendustegevuses ning kõrgtehnoloogilises, teadmismahukas majanduses töötavate inimeste töö tulemuste ja elukutsete tutvustamine laiale auditooriumile arusaadavas keeles ja vormis. Meediakanalite ja väljaannete kui teadusteemade vahendajate arengu soodustamiseks toetatakse ajakirjanike kompetentside tõstmist teadusteemade kajastamiseks ning soodustatakse parimate välismaiste praktikate adapteerimist.

Käesolev programm on üks vahend teaduse populariseerimiseks ühiskonnas ning eriti noorte hulgas. Programm koondab riiklike strateegiadokumentide eesmärkide saavutamiseks vajalikke tegevusi, mis populariseerivad teadust ja tehnoloogiat, toetavad teadlaste järelkasvu ning LTT valdkonna kõrgtehnoloogilistel erialadel töötajate osakaalu kasvu. Programmi elluviimisel võetakse võimalusel ja vajadusel arvesse teisi Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendite abil käivitatud sarnaseid tegevusi, eeskätt juba mainitud avatud taotlusvooru meetme „Kohandumine teadmispõhise majandusega“ raames noortele teadus- ja tehnoloogiaalaste praktilist tegevust pakkuvate ürituste ja ettevõtmiste toetamiseks, samuti meetme "Kooli pooleläätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine" ja „Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine“ programme.

9. Programmi eesmärgid

Programmi üldeesmärk on suurendada elanikkonna teadlikkust teadus- ja arendustegevuse mõjust majandusele ja riigi konkurentsivõimele, informeerida noori ja neid mõjutavaid isikuid LTT valdkonnaga seotud elukutsetest ja karjäärivalikutest ning levitada teaduslikku mõtteviisi. Programmi tegevuste

tulemusena suureneb teadusteemade käsitlemise osakaal meedias, valmivad uued noortele atraktiivsed LTT valdkonna õppematerjalid ja paraneb teadusmeedia kvaliteet.

9.1. Programmi alaeesmärgid

9.1.1. Noorte teadlikkuse tõstmine teadlaste ja inseneride töö sisust ja LTT valdkonna karjäärivalikutest (tegevus 1);

9.1.2. LTT valdkonnas antava hariduse mitmekesistamine üldhariduskoolis teadlaste ja õpetajate koostöös loodud uute õppematerjalide ja kursuste abil (tegevus 2);

9.1.3. Teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine ja teadusteemade käsitlemise kvaliteedi parandamine meedias (tegevus 1).

10. Programmi sihtgrupp

Programmi laiem sihtgrupp on kogu Eesti elanikkond, kelle puhul on eesmärgiks tõsta teadlikkust teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni saavutustest ja mõjust konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvule ning seeläbi aidata kohaneda teadmistepõhise majandusega. Programmi kitsamad sihtgrupid on:

a) noored, kelle puhul on eesmärgiks tõsta nende huvi loodusteadusliku mõtteviisi ning uurimis- ja arendustegevuse vastu ning suunata selle kaudu nende elukutsevalikuid;

b) üldhariduskoolide ja gümnaasiumide õpetajad, kellele pakkuda innovatiivsete õppematerjalide näol teadlaste ja spetsialistide tuge noorte teadus- ja tehnoloogiaalaste huvide ja oskuste arendamiseks;

c) teaduse ja tehnoloogia teemasid kajastavad ajakirjanikud, teadus- ja arendusasutuste teadusinfot vahendavad spetsialistid ja teadlased.

d) teadlased ja teadusmahukad ettevõtted, keda kaasatakse LTT kirjaoskuse ja uurimusliku õppe arendamisse noorte hulgas.

11. Programmi tegevused

Tegevus 1. Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine erinevate massimeedia vahendite riskasutuse teel ja teadusmeedia valdkonna tugevdamine.

LTT valdkonna erialad on noorte hulgas valdavalt ebaatraktiivsed ning nende huvi LTT valdkonna erialade valimise vastu on madal. Seega on ohustatud nii akadeemilise- kui ettevõtlussektori jätkusuutlikkus ning Eestist teadus- ja innovatsioonisõbraliku ühiskonna kujundamine. Loodusteadusliku kirjaoskuse suurendamiseks ning teaduse ja tehnoloogia valdkonna elukutsete vastu huvi äratamiseks propageeritakse massimeedia kanalites teaduslikku mõtteviisi ning tuuakse esile loodusteaduste ja tehnoloogia tähtsus inimühiskonna jätkusuutlikuks arenguks. Tegevuse tulemusena kasvavad elanike loodusteaduste ja tehnoloogia-alased teadmised ning informeeritus teadus- ja arendustegevuses ning teadmismahukas majanduses töötavate inimeste elukutsetest, töö tulemustest ning kasvab noorte teadushuvi.

Alategevus 1.1. LTT valdkonna maine tõstmine ning teadlase ja inseneri elukutse atraktiivsuse tõstmine, eriti noorte hulgas.

Tegevuse raames hangib elluviija erinevaid meediatooteid LTT valdkonna teemade kajastamiseks (näiteks teadusteemaline telemäng, portreesaade, telemagasin, artiklitesari, raadiosaadete sari vms). Prioriteediks on pikaajalised, süstemaatilised ja korduvad tegevused ning toetatakse erinevate meedialiikide (televiisioon, raadio, trükimeedia, internet) paralleelselt kasutamist ühe ja sama teema kajastamiseks, mille puhul on eesmärgiks leida laiemat kõlapinda ja toetada diskussiooni tekkimist avalikus ruumis. Noortele suunatud info puhul on eriti olulised nende infovälja pääsemine, interaktiivsus, noorte enda osaluse toetamine ning neile olulise tähendusega aspektide väljatoomine LTT valdkonnaga seotud erialadel.

LTT valdkonna erialade populariseerimiseks viiakse läbi suuremahuline meediakampaania, mille töötavad välja meediaspetsialistid koostöös teadlastega. Kampaania eesmärgiks on populariseerida teadussaavutusi

ja teaduslikku mõtteviisi ning muuta ühiskondlikku kuvandit teadlastest. Samuti on eesmärgiks esile tuua LTT valdkonna teadlaste ja inseneriameti atraktiivsed ning noorte seisukohast olulised küljed. Nimetatud ametite atraktiivsuse tõstmiseks ning nende suhtes positiivsete hoiakute tekitamiseks kasutatakse sihtgrupipõhist lähenemist ning keskendutakse levinud stereotüüpide lõhkumisele.

Meediakampaania on kavandatud mitmes osas pikema aja vältel ja sõnumeid edastatakse korraga mitmetes kanalites (televisioon, raadio, trükimeedia, internet jne), kaasatakse arvamussaadajaid. Kampaania ja meediatoodete teostajate leidmiseks korraldab elluviija hanked. Hanges oodatakse osalema edastajate/levitajate, sisutootjate, sisueksperdid (teadlased, insenerid, spetsialistid) ühispakkumisi. Kampaania ning meediatoodete täpsemad eesmärgid ning kriteeriumid oodatavale sisule kirjeldatakse hanke lähteülesandes ning -tingimustes.

Tegevuse tulemusena tõuseb teadlikkus teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni saavutustest ja mõjust konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvule. Meediakampaania abil paraneb noorte informeeritus teadlase ja inseneri karjäärivalikutest.

Alategevus 1.2. Teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine Eestis tervikuna.

Teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine toimub programmi partneri ERR-i eestvedamisel ja loob võimalusi osalemiseks kõigile teadusvaldkonnaga tegelevatele ajakirjanikele ning teadusasutuste meediasuhete spetsialistidele Eestis. Tegevuse raames hangib partner koolitusi, korraldab loenguid, seminare, töötubasid, osavõtmist rahvusvahelistest koolitustest või lühiajalistest kogemustevahetuse üritustest. Koolitajateks on teadusmeedia spetsialistid EBU (*European Broadcasting Union*) liikmesmaadest, võimaluse korral ka mujalt ja muu meedia vallast (kirjutav press, uus meedia). Koolituste eesmärgiks on ajakirjanike, teadus- ja arendusasutuste infovahendajate ning teadlaste teaduskommunikatsiooni-alaste kompetentside tõus. Partner kogub koolitustel ja seminaridel osalejatelt tagasisidet.

Partner loob Eesti teadusmeedia koostöövõrgustiku, mille eesmärgiks on kindlustada teadlaste, teadus- ja arendusasutuste teadusinfot vahendavate spetsialistide ja ajakirjanike püsiv koostöö (korraldab seminare, ümarlaudasid vms).

ERR sisemiseks arendamiseks teadusteemade kajastamisel:

Partner viib läbi ja tellib enda eetris olevate väljundite (teadusportaal, teaduse ja tehnoloogia teemasid käsitlevad tele- ja raadiosaated jne) tulemuslikkuse tõstmiseks monitooringud, millega saadakse sihtrühmadelt sisulist tagasisidet teadusteemade käsitlemisele ning kaardistatakse sihtrühma ootused sisule ja eetrijale.

Koostöös teadusasutustega, ERR kanalite, sõltumatute produktsioonifirmadega ja võimalusel teiste Eesti meediakanalite koostatakse ERR teadusmeedia plaan, mis tagab teadusteemade efektiivsema sihtrühmadeni jõudmise. Meediaplaanis töötatakse välja eetri- ja kanalivaliku taktikad, et leida sihtrühmadele sobivaimad sisu ja vormi väljundid erinevates kanalites ja eetriaegadel.

Rahvusvahelise koostöö arendamiseks luuakse sidemed ja sõlmitakse kokkulepped EBU teadusgrupiga, mis võimaldab teadusajakirjanikel kasutada mitmekesisest materjali ning laiemat haaret teaduslike teemade käsitlemisel. Koostöö EBU teadusgrupiga teeb võimalikuks programmivahetuse teiste Euroopa riikidega ning pakub seeläbi Eesti teadusmeediale rahvusvahelist sisendit ja väljundit, mille tulemuseks on ERR-i teadusteemalise programmi mitmekesisustumine ning Eesti teaduse tutvustamine teistes Euroopa riikides.

Tegevuse tulemusena paranevad ajakirjanike ning teadus- ja arendusasutuste infovahendajate teaduskommunikatsiooni-alased kompetentsid ning suureneb teaduse ja tehnoloogia teemade asjatundlike käsitlemise osakaal meedias.

Alategevus 1.3. LTT valdkonna teadlaskonna järelkasvu uuringu teostamine

Programmi raames viiakse läbi uuring HTM poolt rahastatavate teaduse populariseerimise meetmetes osalemise ning mõju kohta teadlaskonna järelkasvule. Uuringu tulemusena selguvad parimad viisid, kuidas aidata kaasa noorte seas teaduse ja tehnoloogia populariseerimisele.

Uuringu teostaja leidmiseks korraldab elluviija hanke, täpsemad uuringu eesmärgid kirjeldatakse hanke lähteülesandes ning hanke kriteeriumites. Uuringu tulemusi tutvustatakse programmi infopäevadel ning raportid tehakse kättesaadavaks programmi veebilehel, uuringu tulemusi kommuniqueeritakse teemaga seotud sihtrühmadele.

Alategevus 1.4 Kehtetu

Alategevus 1.5 Tegevuse raames toodetakse saatesarja Rakett69 V ja VI hooajad ning seda korraldab programmi partner ERR. Saatesarjaga paralleelselt toimub mõlemal hooajal ülesannete sisu selgitava veebisaate tootmine ning saatesarja toetavate tegevuste korraldamine sotsiaalmeedias ning veebikanalites.

Tegevus 2. Üldhariduskooli õppesisu täiendamine ja värskendamine.

Teadmistepõhise ühiskonna arendamisel on kaalukas roll LTT valdkonna ainete õpetamisel põhikoolis ja gümnaasiumis. PISA uuringu andmetel usuvad õpilased pigem loodusteaduste tehnoloogilisse potentsiaali kui sellesse, et loodusteaduste abil on võimalik parandada sotsiaalset heaolu. Seega tuleks koolide õppekavas senisest enam tähelepanu pöörata loodusteaduslike ja tehnoloogiliste saavutuste ja meetodite rakenduste tutvustamisele. Samuti suurendada LTT valdkonna ainetekursuste atraktiivsust uute õppemeetodite kasutuselevõtu ja kaasaegsete näitlikustavate abimaterjalide hulga suurendamise abil.

Tegevuse raames luuakse õpetajatele õpilaste loodusteadusliku ja tehnoloogiaalase kirjaoskuse arendamiseks atraktiivseid ja kaasaegseid õppematerjale.

Õppematerjalide teostajate leidmiseks korraldab elluviija hanked, milles on oodatud osalema pakkujad, kes kaasavad sisu asjatundjaid, sh teadlasi, õppejõude, insenere, erialaspetsialiste ning õpetajaid ja didaktikuid. Programmis toetatakse selliste õppematerjalide koostamist, mis on kasutatavad RÕK-s kirjeldatud kursuste ja läbivate teemade õpetamisel ning mis täiendavad olemasolevat õppevara ja õpetaja meetoodilisi materjale. Õppematerjalide vastavus riiklikule õppekavale soodustab nende kasutuselevõttu koolides ja ei nõua rakendamiseks täiendavaid rahalisi ressursse.

Alategevus 2.1. Uute üldhariduskooli LTT õppematerjalide väljatöötamine.

Teadlastest³, õpetajatest ja ainedidaktikutest koosnevad pakkujad töötavad välja (või adapteerivad) LTT valdkonna põhi- või keskhariduse tasandile suunatud RÕK toetavaid õppekomplekte (kontseptsioon, õpilase õppematerjalid, õppekeskkonnad, juhendid, õpetaja meetoodilised materjalid jms). Õppekomplektid luuakse noortele atraktiivsete valdkondade käsitlemiseks (kosmos, energia, tervis, keskkonna jätkusuutlikkus, robotika jms); ning laialdaselt vajaminevate teadmiste ja oskuste pakkumiseks (modelleerimine, andmete haldamine ja statistiline analüüs, süsteemijuhtimine, geoinfosüsteemid, keskkonna-, bio-, info- materjali- ja energiatehnoloogiad, mehhatroonika jms). Toetatakse materjalide loomist RÕK läbivate teemade ja olemasolevate kursuste sisu, õppeprotsessi ja meetoodika täiendamiseks;

³ Silmas peetakse nii teadlasi, õppejõude, insenere kui teisi erialaspetsialiste.

samuti uute valikkursuste sisu ja õppematerjalide loomist. Õppekomplekte testitakse programmi kaasatud koolides, valmis õppekomplektidele antakse eksperthinnang. Õppekomplekte ja õppekeskkondasid võib rakendada nii üldharidus- kui ka kutse- ja huvikoolides.

Alategevus 2.2. Uute LTT valdkonna teadmisi integreerivate sotsiaal- või humanitaarvaldkonna gümnaasiumi õppematerjalide väljatöötamine.

Teadlastest, õpetajatest ja ainedidaktikutest koosnevad arendusgrupid töötavad välja (või adapteerivad) keskhariduse tasandi jaoks mõeldud RÕK toetavaid õppekomplekte (kontseptsioon, õpilase õppematerjalid, õppekeskkonnad, juhendid, õpetaja metoodilised materjalid jms). Materjalid võimaldavad rakendada ja integreerida LTT valdkonna teadmisi ja oskusi humanitaar- ja sotsiaalvaldkonnas (nt majandusmatemaatika, tootedisain, keeletehnoloogia, loodusteaduste ajalugu, teadusfilosoofia, jätkusuutlik areng jms). Toetatakse materjalide loomist RÕK läbivate teemade ja olemasolevate kursuste ning uute valikkursuste õpetamiseks. Õppekomplekte võib rakendada nii üldharidus- kui ka kutse- ja huvikoolides.

Alategevus 2.3. Loodud õppematerjalide ja valikkursuste kvaliteedi hindamine ja teavitamine.

Uuted kursused ja õppematerjalid kirjeldatakse programmi veebil, õppekomplektidest teavitatakse koole ja õpetajaid. Valminud õppekomplekte ja parimaid õpetamise praktikaid tutvustatakse programmi konverentsil haridusjuhtidele, koolijuhtidele ning õpetajatele. Õppematerjalide kvaliteedi ja õppekavahase rakendatavuse hindamiseks tellitakse sõltumatud eksperthinnangud. Õpikomplektid tehakse rakendajatele kättesaadavaks, autorid annavad õppekomplektide varalised õigused üle materjalide Tellijale.

Uute õppematerjalide rakendamiseks ning õpetajate koolitamiseks tehakse koostööd rakendusasutusega ning võimalusel teiste ESF programmidega ("Õppiv Tiiger 2008-2013"; "Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmine 2008-2014" jms).

Alategevus 2.4. Üldhariduskoolis uurimuslikku õppe rakendamist ja LTT kirjaoskuse arendamist toetavad tegevused

Tegevuse raames elluviija töötab välja ja viib ellu koolituse uurimusliku õppe rakendamisest ning tehnoloogiaalase kirjaoskuse ja –loovuse arendamisest õpetajatele ning tegevusplatvormid, mis võimaldavad LTT kirjaoskuse ja uurimusliku õppe rakendamisse kaasata ka teadlasi ja teadusmahukaid ettevõtteid. Tegevuse raames luuakse õpetajatele uurimusliku õppe rakendamise lihtsustamiseks atraktiivseid ja kaasaegseid õppematerjale, valmistatakse ette vajalikud trükised ning koolitusmaterjalid ning kaasatakse uurimustööde juhendamisse ning õpilaste loovuse ja ettevõtlikuse toetamise oskuste arendamisse õpetajaid ja ülikooli teadustöötajaid

12. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

12.1. Tegevuste elluviimiseks tehtavad kulud on abikõlblikud, kui need on programmi tegevustega otseselt seotud ning elluviimiseks vältimatult vajalikud ja vastavad järgmistele tingimustele:

12.1.1. kulud on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (ELT L 210, 31.07.2006, lk 12-18);

12.1.2. kulud on kooskõlas „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse” (edaspidi struktuuritoetuse seadus) § 21 lg 2 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 31. jaanuari 2007.a määrusega nr 26 „Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse kulude abikõlblikkuse või mitteabikõlblikkuse määramise tingimused ja kord” (edaspidi abikõlblikkuse määrus);

12.1.3. kulud on kooskõlas programmis ja programmi elluviijaga sõlmitavas halduslepingus sätestatuga ning muudes õigusaktides sätestatud nõuetega.

12.2. Abikõlblikud on järgmised kulud:

12.2.1. programmi ettevalmistamise ja läbiviimisega seotud personalikulud sh:

12.2.1.1. töötaja töötasu, kui ta töötab programmi heaks töölepingu, avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse või võlaõigusliku lepingu alusel (sh seadusest tulenevad maksud ja maksed);

12.2.1.2 töötaja puhkusetasu proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga ja vastavalt „Töölepingu seaduses“ sätestatud korrale;

12.2.1.3 töötaja transpordikulud, vastavalt ühissõiduki pileti või taksoarve summale, tegelikule kulule kütusekulu tõendava dokumendi ja kalkulatsiooni esitamisel või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja korrale. Tasuline parkimine hüvitatakse kuludokumentide alusel, mis esitatakse koos selgitusega;

12.2.1.4 lähetuskulu, sealhulgas päevaraha, majutuskulu, transpordikulu, reisikindlustus, kui töötaja töötab programmi heaks töölepingu või avaliku teenistuja ametisse nimetamise käskkirja või korralduse alusel;

12.2.1.5 seadusest tulenevad ametist vabastamise ja töölepingu lõpetamise ja muud seadusest tulenevad hüvitised proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga;

12.2.1.6. kinnipidamised ja seadustest tulenevad maksud punktides 12.2.1.1., 12.2.1.2. ja 12.2.1.5. toodud kuludelt;

12.2.1.7. muud programmi elluviimiseks vajalikud personalikulud (töötervishoiuga seotud kulud, programmi personali värbamisega seotud kulud, programmi personali koolituskulud, programmi elluviimiseks vajalike koolituste ja seminaride osavõtutasud);

12.2.2 programmi haldamiseks vajamineva kontoritehnika ja mööbli soetamine vastavalt abikõlblikkuse määruses § 8 sätestatule ning programmi tegevuste elluviimiseks vajalike soetuste kulud, maksimaalselt 3 % ulatuses programmile antavast ühenduse rahalisest abist;

12.2.3 programmiga otseselt seotud üldkulud vastavalt abikõlblikkuse määruse § 3 lõikele 5;

12.2.4 programmi elluviimiseks vajalikud rendi- ja üürikulud;

12.2.5 programmi abikõlblike kulude puhul tekkiv erisoodustusena käsitletav kulu ja tasutav maks „Tulumaksuseaduse“ § 48 lõike 4 tähenduses;

12.2.6 käibemaks vastavalt abikõlblikkuse määruse § 6 sätestatule;

12.2.7 programmi teavitamiskulud;

12.2.8 programmi dokumentide säilitamise, arhiveerimise ja hävitamisega seotud kulud;

12.2.9 programmi teostamiseks vajalike hangete läbiviimisega seotud kulud ja sisseostetavad teenused (sh uuringud ja analüüsid, tõlketööd, trüki- ja kujundustööd, juriidiline nõustamine, IT-lahendused, hankeprotseduuride läbiviimise ja hankedokumentatsiooni ettevalmistamise kulud jm);

12.2.10 programmi raames toetatavate tegevustega otseselt seotud ja nende elluviimiseks vajalikud muud kulud;

12.2.11 programmi tegevuste raames sihtgrupile pakutavate väliskoolituste ja õppereiside kulud (sh. päevaraha, transpordikulu, majutuskulud, osalustasud, reisikindlustusega ning viisaga seotud kulud).

12.3. Mitteabikõlblikud kulud on lisaks abikõlblikkuse määruse § 15 loetletule:

12.3.1 amortisatsioonikulud;

12.3.2 liiklusvahendite ostmise ja liisimine;

12.3.3 kinnisasja ostmise;

12.3.4 töötajate esinduskulud ja kingitused;

12.3.5 kehtetu

12.3.6 kehtetu

12.3.7 organisatsiooni juhtimisega seotud personalikulud;

12.3.8 päevaraha, majutuskulu ja mootorsõiduki kasutamise kulu osas, mis ületab õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.

13. Programmi eelarve

Programmi kogumaksumus on 3 397 552,22 eurot, millest Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest finantseeritakse kuni 85,69 %, maksimaalne summa on 2 911 280,99 eurot. Riigipoolne finantseerimismäär on minimaalselt 10,16% toetatava programmi maksumusest ning minimaalne summa 345 255,84 eurot. Partnerite ja elluvijja omaosalus moodustab 4,15 % programmi mahust, minimaalselt 141 015,39 eurot.

13.1. Programmi eelarve rahastamisallikate lõikes (eurodes)

finantseerimisallikas	summa (eurodes)	osakaal	
1. programmi kogumaksumus (rida 4+7)	3 397 552,22	100%	
struktuuritoetus	2. ESF osalus	2 911 280,99	85,69%
	3. riiklik struktuuritoetus	345 255,84	10,16%
	4. toetus kokku (rida 2+3)	3 256 536,83	95,85%
omafinantseering	5. programmi elluvijja osalus	0	0%
	6. programmis osalevate partnerite osalus	141 015,39	4,15%
	7. omafinantseering kokku (rida 5+6)	141 015,39	4,15%

13.2. Programmi eelarve tegevuste lõikes (eurodes)

Rea nr	Kulukoht	Struktuuri toetus				Omafinantseering				Kulud kokku	ESF tüüpi kulu	ERF tüüpi kulu
		ESF finantseering	Riiklik finantseering	Struktuuri-toetus kokku	Elluviija osalus	Partneri osalus	Kokku	9=5+8				
									3			
1	2											11
1	Programmi administratiivkulud	295 340,66	32 815,63	328 156,29	0	0,00	0,00	328 156,29	319 426,40	8 729,89		
1.1	Kulud töötasudeks (sh ekspertide töötasud)	242 342,62	26 926,96	269 269,58	0	0,00	0,00	269 269,58	269 269,58	0,00		
1.2	Üldkulud (kantseleitarbed, kommunaal ja sideteenused)	10 261,04	1 140,12	11 401,16				11 401,16	11 401,16			
1.3	Üüri- ja rendikulud	26 596,18	2 955,13	29 551,31	0	0,00	0,00	29 551,31	29 551,31	0,00		
1.4	Lähetused ja osavõttused (sh koolituskulud)	6 323,79	702,64	7 026,43				7 026,43	7 026,43			
1.5	Inventar	7 541,90	837,99	8 379,89	0	0,00	0,00	8 379,89	8 379,89	0		0,00
1.6	Muud kulud	2 275,13	252,79	2 527,92	0	0,00	0,00	2 527,92	2 177,92	350,00		
2	Tegevuste elluviimisega seotud kulud	2 594 553,01	310 063,84	2 904 616,85	0	141 015,39	141 015,39	3 045 632,24	3 003 089,67	42 542,57		
2.1	Tegevus 1. Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine meedias ja teadus-ajakirjanduse valdkonna toetamine	1 787 150,48	216 875,63	2 004 026,11	0	141 015,39	141 015,39	2 145 041,50	2 103 498,93	41 542,57		
	Alategevus 1.2 Teadusajakirjanduse valdkonna toetamine Eestis tervikuna (omafin 38,06%)	167 143,56	32 192,15	199 335,71	0	122 465,39	122 465,39	321 801,10	312 214,35	9 586,75		

	Alategevused 1.1+ 1.3	1 307 016,36	145 224,04	1 452 240,40	0	0,00	0,00	0,00	1 452 240,40	1 420 284,58	31 955,82
	Alategevus 1.5 (omafin 5%)	312 990,56	39 459,44	352 450,00	0	18 550,00	18 550,00	18 550,00	371 000,00	370 900,00	100,00
2.2	Tegevus 2. Üldhariduskooli õppesisu täiendamine ja värskendamine	807 402,53	93 188,21	900 590,74	0,00	0,00	0,00	0,00	900 590,74	899 590,74	1 000,00
	Alategevused 2.1; 2.2; 2.3	753 964,73	83 758,01	837 722,74	0	0,00	0,00	0,00	837 722,74	837 722,74	0,00
	alategevus 2.4	53 437,80	9 430,20	62 868,00	0	0,00	0,00	0,00	62 868,00	61 868,00	1 000,00
3	Muud abikõlblikud kulud	21 387,32	2 376,37	23 763,69	0	0,00	0,00	0,00	23 763,69	20 887,67	2 876,02
3.1	Programmi ürtused ja infokandjad	21 387,32	2 376,37	23 763,69	0	0,00	0,00	0,00	23 763,69	20 887,67	2 876,02
4	Programmi tulud	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Kulud kokku	2 911 280,99	345 255,84	3 256 536,83	0	141 015,39	141 015,39	141 015,39	3 397 552,22	3 345 903,74	51 648,48
	ESF ja ERF tüüpi kulude osakaal programmi kogumaksumusest (%)	85,69	10,16	95,85	0	4,15	0	0	98,48%	98,48%	1,52%

14. Programmi tegevus- ja ajakava

	Tegevused	Periood
1	Programmi ettevalmistamine	2009
2	Programmi juhtimine	2009-2015
3	Tegevus 1. Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine meedias ja teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine	2009-2015
4	Tegevus 2. Üldhariduskooli õppesisu täiendamine ja värskendamine	2009-2015

15. Indikaatorid

15.1. Programmi seosed rakenduskavas toodud indikaatoritega

Programm toetab inimressursi arendamise rakenduskavas toodud eesmärki 1: lisandub teadmispõhisele ühiskonnale vajalik uus põlvkond teadlasi ja insenere.

Programm aitab koos teiste meetmetega kaasa sellele, et LTT valdkonna erialade lõpetanud noorte osakaal 20-29 aastaste earühmas jõuab Euroopa keskmisele tasemele.

15.2. Programispetsiifilised indikaatorid

Indikaator	Selgitus	Algtase	Kontroll-tase	Sihttase
Programmi üldeesmärk: Programmi üldeesmärk on populariseerida noorte hulgas loodus- ja täppisteadusi ning tehnoloogiat ning nendega seotud elukutseid, suurendada elanikkonna teadlikkust teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni mõjust konkurentsivõime ja tootlikkuse kasvule ning seeläbi sotsiaalsele heaolule ning levitada loodusteaduslikku mõtteviisi.				
Alaeesmärk 1. Noorte teadlikkuse tõstmine teadlaste ja inseneride töö sisust ja LTT valdkonna karjäärivalikutest				
Tegevus 1, alategevus 1.1: Teaduse ja tehnoloogia populariseerimine erinevate massimeedia vahendite riskasutuse teel ja teadusmeedia valdkonna tugevdamine.				
Väljundindikaator: Programmi vahenditest loodud või toodetud eetris olnud teadusteemaliste telesaadete arv kumulatiivselt.	Allikas: Telesaadete teostajad	2009: 0	2013: 100	2015: 140
Tulemusindikaator: Programmi vahenditest loodud või toodetud telesaadete keskmine vaadatavus.	Allikas: Telesaadete teostajad	2009: 0	2013: 30 000	2015: 40 000

Alaeesmärk 2. LTT valdkonnas antava hariduse mitmekesistamine üldhariduskoolides				
Tegevus 2, alategevus 2.1: Teadlaste ja õpetajate koostöös uute LTT valdkonna õppematerjalide väljatöötamine või adapteerimine.				
Väljundindikaator: Programmi vahenditest valminud õppekomplektide arv	Õppekomplekt (õpilase õppematerjalid ja/ või õpetaja metoodilised materjalid) Allikas: Programmi aastaaruanded.	2009: 0	2014: 15	
Tulemusindikaator Ekspert hinnang valminud õppekomplektide rakendatavusele üldhariduskoolis	Ekspert hinnang: koolijuhtide, õpetajate ja õpilaste tagasisidet kaasav ekspert hinnang õppekomplekti õppekavakohasest rakendatavusest (ei ole rakendatav, osaliselt rakendatav, täies mahus rakendatav) Allikas: Programmi aastaaruanded.	2009: 0	2014: 60% õppekomplektidest on osaliselt või täies mahus rakendatavad	
Tegevus 2. Alategevus 2.4 Üldhariduskoolis uurimuslikku õppe rakendamist ja LTT kirjaoskuse arendamist toetavad tegevused				
Väljundindikaator: Programmi vahenditest koolitatud juhendajate ja õpetajate arv kumulatiivselt	Väljundindikaator: Programmi vahenditest koolitatud juhendajate ja õpetajate arv kumulatiivselt	Väljundindikaator: Programmi vahenditest koolitatud juhendajate ja õpetajate arv kumulatiivselt	Väljundindikaator: Programmi vahenditest koolitatud juhendajate ja õpetajate arv kumulatiivselt	
Alaeesmärk 3. Teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine ja teadusteemade käsitlemise kvaliteedi parandamine massimeedias				
Tegevus 1, alategevus 1.2: Teadusajakirjanduse valdkonna tugevdamine Eestis tervikuna				
Väljundindikaator Koolitusprogrammis osalenute arv kumulatiivselt.	Allikas: Partneri aastaaruanded	2009: 0	2013: 200	2015: 250
Tulemusindikaator Koolitusprogrammis osalenutest positiivset tagasisidet andnute osakaal	Positiivset tagasisidet andnuteks loetakse koolitatud, kes tagasiside vastuste kohaselt peavad omandatut kasulikuks (hakkavad tulevikus kasutama, saavad koostöökontakte vms). Allikas: Partneri aastaaruanded.	2009: 0	2013: 80%	2015: 80%

16. Programmi elluviija kohustused

16.1 Elluviija kasutab ja tagab, et partner kasutab toetust sihtotstarbeliselt abikõlblike kulude katteks, mis on vajalikud programmis kirjeldatud eesmärgi ja tulemuste saavutamiseks ning rakendama programmi vastavalt kinnitatud eelarvetele ja tegevuskavadele.

16.2. Elluvijale kohalduvad kõik struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud:

16.2.1. koguma andmeid programmi aruandluse jaoks, sh programmi osalejate kohta kooskõlas „Isikuandmete kaitse seadusega“;

16.2.2 esitama rakendusüksusele eelnevalt rakendusasutuse poolt kinnitatud programmi järgnevate aastate eelarve ja tegevuskava hiljemalt kalendriaasta 15. detsembriks. Koos nimetatud dokumentidega esitab elluviija rakendusüksusele väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani. Järgneva aasta eelarve ja tegevuskava koostamisel lähtutakse programmi eelarvest aastate lõikes (punktid 13.3 ja 14) ning rakendusasutuse koostatud soovituslikust vormist. Hangete läbiviimise plaan kajastab elluviija ja partneri hankeid maksumusega üle 200 000 krooni (ilma käibemaksuta). 2009. aasta eelarve ja tegevuskava, väljamaksete prognoosi ning hangete läbiviimise plaani esitab elluviija rakendusüksusele hiljemalt kuu aja jooksul pärast programmdokumendi kinnitamist;

16.2.3 järgima ja tagama, et partner järgib hangete läbiviimisel „Riigihangete seaduses“ kehtestatud nõudeid;

16.2.4 küsima ja tagama, et partner küsib pakkujate paljususe olemasolul vähemalt kolm võrreldavat pakumist, kui hangitakse „Riigihangete seaduse“ §-s 19 sätestatud lihtsustatud korras tellitavaid teenuseid maksumusega alates 10 000 eurot (ilma käibemaksuta). Küsimine käesoleva programmi mõistes tähendab kirjalikult taasesitatavas või kirjalikus vormis pöördumist potentsiaalsete pakkujate poole.

16.2.4.1 kehtetu

16.2.4.2 kehtetu

16.2.5. maksuma tagasi rakendusüksuse poolt tagasinõutava toetuse tagasinõudmise otsuses märgitud summas ja tähtajaks;

16.2.6. esitama rakendusasutuse või rakendusüksuse järelpäringutele vastused 10 tööpäeva jooksul;

16.2.7. täitma muid rakendusasutuse ja programmi elluviija vahel programmi elluviimiseks sõlmitud halduslepingust tulenevaid kohustusi;

16.2.8 tagama, et partner täidab struktuuritoetuse seaduses § 22 punktides 3 ja 8 sätestatud nõudeid;

16.2.9. sätestama partnerluslepingus elluviija õiguse valesti kasutatud toetus partneritelt tagasi nõuda;

16.2.10 tagama, et elluviija ja partneri raamatupidamises on toetuse kasutamisest saadud tulu muust tulust ning toetuse kasutamisega seotud kulu muust kulust, samuti kulused kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentides selgelt eristatud, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1081/2006, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1784/1999 (ELT) L 210, 31.07.2006, lk 12-18), artikli 11 lõige 3 punktis b sätestatud juhtudel;

16.2.11. tagama, et elluviija ja partner säilitavad programmi elluviimisega seotud dokumentatsiooni 31. detsembrini 2025. a.

16.2.12 täitma abikõlblikkuse määruse § 11 sätestatud tulu teenimisega seotud kohustusi;

16.2.13 kooskõlastama kõik programmi tegevuste elluviimiseks vajaminevaid juhendeid, töökorrad jt programmi tõlgendavad dokumendid ja nende muudatused enne kinnitamist rakendusüksusega.

16.3 elluviija ei ole kohustatud järgima punktis 16.2.4 sätestatud nõuet, kui hankega seotud dokumentatsioon avaldatakse riigihangete registri veebilehel <https://riigihanked.riik.ee>

17. Rakendusüksuse õigused ja kohustused

17.1. Rakendusüksusel on õigus:

17.1.1. kontrollida programmi täitmise üle järelevalve teostamise raames toetuse kasutamise tingimuste täitmist, sealhulgas viibida elluvijja ja partneri ruumides ja territooriumil ning kontrollida toetuse kasutamisega seotud andmeid, dokumente ja muid materjale;

17.1.2. osaleda vaatlejana hankekomisjoni töös ja hankelepingu sõlmimisele eelnevatel läbirääkimistel, mis on vajalikud riigihanke läbiviimiseks ja lepingu sõlmimiseks;

17.1.3. tutvuda programmi teostamise käigus koostatavate dokumentidega;

17.1.4. peatada toetuse väljamaksmine või keelduda väljamaksmisest kui:

17.1.4.1. elluvijja majanduslik olukord on niivõrd halvenenud, et programmi elluviimine on ohustatud;

17.1.4.2. elluvijja ei ole täitnud struktuuritoetuse seaduses või selle alusel antud õigusaktides või programmis sätestatud kohustusi;

17.1.4.3. esitatud väljamaksetaotlus või kuludokumentid ei vasta ettenähtud nõuetele;

17.1.4.4. esitatud kuludokumentid ei vasta programmi perioodile, tegevustele või eesmärkidele;

17.1.4.5. toetust taotletakse mitteabikõlblike kulude katteks;

17.1.4.6. muudel struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides toodud juhtudel.

17.1.5. teostada muid struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud toiminguid.

17.2. Rakendusüksuse kohustus on:

17.2.1. programmi seire- ja järelevalveandmete sisestamine struktuuritoetuse riiklikku registrisse;

17.2.2. toetuse kasutamise seire läbiviimine ning aruandluse kontrollimine;

17.2.3. programmi elluvijja poolt koostatud programmi aasta- ja lõpparuande läbivaatamine ja kinnitamine ning edastamine rakendusasutusele teadmiseks;

17.2.4. elluvijjale toetuse andmist ja kasutamist puudutavates küsimustes selgituste andmine;

17.2.5. toetuse andmise ja kasutamise aruandluse jaoks vajalike andmete esitamine rakendusasutusele;

17.2.6. toetuse andmise ja kasutamise kohta ülevaadete koostamine ja avalikustamine;

17.2.7. programmi järelevalve, sh ettekirjutuse tegemine ning ettekirjutuse täitmise jälgimine;

17.2.8. rakendusasutuse teavitamine rikkumistest;

17.2.9. väljamaksete menetlemine, sh kulude abikõlblikkuse kontroll;

17.2.10. toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumentide säilitamine vähemalt 2025. aasta 31. detsembrini;

17.2.11. muude õigusaktides sätestatud kohustuste täitmine.

18. Toetuse väljamaksete tegemise kord

18.1. Toetuse väljamaksete tegemisel lähtutakse struktuuritoetuse seaduse § 23-st.

18.2. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.

18.3. Toetus makstakse elluvijjale välja rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotluse alusel. Elluvijja peab esitama rakendusüksuse poolt kinnitatud vormil väljamaksetaotlused rakendusüksusele vastavalt punktis 16.2.2 nimetatud prognoosile, kuid mitte harvemini kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus.

18.4. Rakendusüksuse nõudmisel lisab programmi elluvijja väljamaksetaotlusele kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid. Esimesele ja viimasele väljamaksetaotlusele tuleb lisada kõik kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiaid.

18.5. Väljamaksetaotlused programmis osaleva partneri kulude osas esitab rakendusüksusele elluvijja.

18.6. Väljamaksetaotluste koostamise aluseks olevad dokumendid peavad vastama „Raamatupidamise seaduse” § 7 toodud nõuetele.

18.7. Juhul, kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui 1/4 võrra esitatud prognoosist, on elluvijja rakendusüksuse nõudel kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.

18.8. Väljamaksetaotlusi esitatakse kogu programmi kohta, vastavalt punktis 16.2.2. nimetatud prognoosile;

18.9. Viimane väljamakse taotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega välja arvatud juhul, kui viimast väljamakset soovitakse ettemaksena või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Kui elluvijjale on viimane

väljamakse tehtud ettemaksena või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel, esitab ta väljamakse abikõlblike kuludega katmise aruande koos nõutud kulu- ja maksedokumentidega hiljemalt lõpparuandega. Viimane väljamakse tehakse pärast lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt v.a ettemaske või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel väljamakstud toetuse puhul.

18.10 Elluviiija võib rakendusüksuselt taotleda väljamakset osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Elluviiija peab arvest omaosaluse osa olema ära maksnud. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtava väljamakse aluseks on mh leping, arve ja maksekorralduse koopia omaosaluse äramaksmise kohta. Elluviiija võib rakendusüksuselt taotleda ettemakset programmi tegevuste elluviimiseks enne kohustuse tekkimist vastavalt struktuuriotetuse seaduse § 23 lõikes 4⁵ sätestatule. Ettemakse ja osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtava väljamakse puhul lähtutakse Rahandusministri 01.03.2007.a. määruses nr 15 „Perioodi 2007-2013 struktuuriotetuse väljamaksmise tingimused ja kord“ sätestatust.

19. Programmi muutmise tingimused

19.1. Elluviiija teavitab rakendusüksust ja rakendusasutust viivitamatult kirjalikku taasesitust võimaldavas vormis vajadusest teha programmis või halduslepingus muudatusi ja esitab programmi muutmise taotluse.

19.2. Elluviiija on kohustatud taotlema programmi muutmist juhul, kui:

19.2.1. muutuvad programmi elluviiija juriidilised andmed;

19.2.2. soovitakse muuta programmi rakendamise või kulude abikõlblikkuse perioodi;

19.2.3. soovitakse muuta programmi tegevuste ajakava;

19.2.4. soovitakse muuta programmi eelarvet tegevuste lõikes (punkt 13.3), kui ühe eelarverea summat muudetakse rohkem kui 10% eelarverea kinnitatud summast, arvestades, et programmi kogueelarve ei suurene.

19.3. Punktis 19.2.1 nimetatud juhtudel esitab elluviiija programmi muutmise taotluse otse rakendusasutusele.

19.4. Punktis 19.1, 19.2.3 nimetatud programmi muutmise taotluse esitab elluviiija programmi muutmise taotluse rakendusüksusele;

19.5. Rakendusüksus vaatab muutmise taotluse läbi ja edastab selle rakendusasutusele 10 tööpäeva jooksul taotluse saabumisest koos hinnanguga muudatuse lubamise kohta.

19.6. Puuduste esinemisel annab rakendusüksus elluviiijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

19.7. Elluviiija võib programmi muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas v.a. punktis 19.2.1 toodud juhul.

19.8. Rakendusüksusel on õigus taotleda programmi muutmist, kui programmi aruannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka läbiviimise või eesmärkide saavutamiseks, esitades rakendusasutusele muutmise taotluse, teavitades sellest programmi elluviiijat.

19.9. Programmi muutmise korraldab rakendusasutus. Rakendusasutusel on õigus iseseisvalt algatada programmi muutmise, teavitades sellest rakendusüksust ja elluviiijat.

19.10. Rakendusasutus edastab muudetud programmi või halduslepingu rakendusüksusele ja elluviiijale.

19.11. Juhul, kui muudatus programmi eelarves tegevuste lõikes (punkt 13.3) tehakse väiksemas mahus kui punktis 19.2.4 nimetatud, on elluviiija enne muudatuste tegemist kohustatud uue programmi eelarve tegevuste lõikes kooskõlastama rakendusüksusega ning esitama kooskõlastatud eelarve tegevuste lõikes rakendusasutusele.

19.12. Juhul, kui elluviiija soovib programmi aasta eelarvet ja tegevuskava muuta selliselt, et üks eelarverida muutub rohkem kui 10% selle kinnitatud summast, on elluviiija kohustatud enne kinnitatud programmi aasta eelarvest erinevate kulutuste tegemist esitama uue programmi aasta eelarve rakendusasutusele kooskõlastamiseks. Elluviiija edastab kooskõlastatud programmi aasta eelarve rakendusüksusele.

19.13. Juhul, kui muudatus programmi aasta eelarves tehakse väiksemas mahus kui punktis 19.12 nimetatud, on elluviija enne kulutuste tegemist kohustatud rakendusüksust muudatustest teavitama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis ja esitama rakendusüksuse nõudel uue eelarve.

19.14. Rakendusasutus võib vajadusel koos programmi järgneva aasta eelarve ja tegevuskava kinnitamisega muuta programmi eelarvet aastate lõikes.

19.15. Programmi alusel antava toetuse suurendamise tingimused:

19.15.1. toetuse suurendamine on vajalik programmi eesmärkide saavutamiseks;

19.15.2. meetme „Kohandumine teadmispõhise majandusega“ eelarve vahendite jääk võimaldab seda;

19.15.3. toetuse summa suurenemisel toetuse määr ei suurene.

20. Programmi aruandlus

20.1. Rakendusasutus kehtestab programmi aruannete esitamise korra ning aastaaruande ja lõpparuande vormid.

20.2. Elluviija esitab eelnevalt Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonnaga kooskõlastatud programmi aastaaruande rakendusüksusele iga aasta 31. jaanuariks.

20.3. Elluviija esitab rakendusüksusele Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonnaga kooskõlastatud programmi lõpparuande 50 kalendripäeva jooksul abikõlblikkuse perioodi lõppemisest.

20.4. Rakendusüksus kontrollib programmi aasta- ja lõpparuande vormikohasust ning andmete õigsust. Kui programmi aruanne on nõuetekohaselt täidetud ja selles esitatud andmed õiged ning viidatud puudused parandatud, kinnitab rakendusüksus aruande ning teavitab sellest kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis programmi elluviijat ja rakendusasutust.

20.5. Kui aruandes esitatud andmetest ilmneb, et programmi eduka elluviimise tagamiseks on vaja rakendada täiendavaid abinõusid, teeb rakendusüksus programmi elluviijale ja rakendusasutusele ettepaneku programmi tegevuste ajakava või eelarve muutmiseks.

20.6. Muud programmi elluviimise ja elluviija finantseerimisega seotud aruanded ning nende esitamise tähtajad lepitakse kokku rakendusasutuse ja elluviija vahelises halduslepingus, millest koopia edastatakse rakendusüksusele.

21. Teavitamine

21.1. Elluviijal on tulenevalt struktuuritoetuse seaduses § 22 punktist 13 ning Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a. määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ kohustus teavitada programmi sihtgruppe ning avalikkust, et tegemist on struktuuritoetuse abil elluviidava programmiga. Elluviija tagab, et teavituskohustus on täidetud partneri poolt läbiviidavate tegevuste puhul.

21.2. Elluviija tagab programmilase teavitustegevuse kogu rakenduse perioodi jooksul (sh teavitades programmi algamisest ja lõppemisest) ning kasutab Vabariigi Valitsuse 30.08.2007. a. määrusest nr 211 „Struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetusest rahastatud objektide tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise tingimused ning kord“ tulenevalt nõuetekohast tähistust programmiga seotud materjalidel ja üritustel.

21.3. Teavitustöö tagamiseks luuakse veebikeskkond, mille kaudu levitatakse teavet toetuste tingimuste, tulemuste, parima praktika jm kohta. Informatsiooni levitatakse nii programmi raames toimuvate kui teiste algatuste raames korraldatud infopäevadel, konverentsidel ja seminaridel. Samuti korraldab elluviija infomaterjalide ja trükiste (artiklid, uuringute ja analüüside ülevaated, meened jm) koostamist ja levitamist.

21.4. Elluviija tagab, et temal ja partneril säilib jälg teavitustegevusest, mille alusel on võimalik teavitustegevust tagantjärele tõestada. Teavituse kulud kajastatakse programmi eelarves.

22. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

22.1. Toetuse tagasinõudmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 26 sätestatule.

22.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 27–28 sätestatule.

22.3. Kui partner on toetust valesti kasutanud, on elluviijal õigus valesti makstud toetus partnerilt tagasi nõuda. Vastav õigus sätestatakse partnerluslepingus.

22.4. Rakendusüksuse poolt tehtud tagasinõue või avastatud nõuete eiramine, mille võrra tuleb programmile antud toetust vähendada, vähendab (automaatselt) programmi abikõlblike kulude eelarvet selle tegevuse kulu eelarve osas, millega mitteabikõlblikkus oli seotud.

Margus Haidak
tõukefondide osakonna juhataja